

21.49x15.27	1/3	עמוד 3	כל זכרון	31/08/2018	65047286-8
נימיוחצעירים בסיכון - רק בהקשר לכפרי נוער ופנימיו - 41340					

האבא הכפר

עקיבא יחיאל מנהל את כפר הילדים בגבעת עדה אליו ומספר על התלמידים שמוצאים בו בית חם ומקפצה לחיים טובים יותר
נירית שפאץ, עמ' 56 < צילום: הילה אייזינגר

26.84x24.17	2/3	עמוד 56	כל זכרון	31/08/2018	65047285-7
נימיוחצעירים בסיכון - רק בהקשר לכפרי נוער ופנימיו - 41340					

מנהל בית הילדים בגבעת עדה, **עקיבא יחיאל**, מספר על המודל הייחודי אותו הוא מפעיל במקום, על החיבור לקהילה ועל התלמידים שנפתחים ומביעים אמון

נירית שפאץ < nirit@omer-media.co.il

צילומים: הילה אייזנברג

לאט לאט הילד הופך פה לסיפור הצלחה

כפר הילדים והנוער נווה אלישע גבעת עדה, הנמצא סמוך ליער האלות, נמלא השבוע חיים. 64 הילדים המאכלסים אותו בשנת הלימודים הנוכחית חזרו למקום אחרי חופשת הקיץ, והם מתמקמים במסגרת המיוחדת, המורכבת ממשפחותונים שבהם הם מצטרפים למשפחות ביולוגיות וחווים את חיי המשפחה שלהן כמודל לחיים.

כפר הילדים, המכונה גם "בית הילדים", שייך לעמותת "המפעל להכשרת ילדי ישראל", יחידה בתוך המנהל לחינוך ההתיישבותי במשרד החינוך. הכפר הוקם ב-1984, ונקרא כיום על שמו של אלישע קלעי, תושב גבעת עדה שנפטר לפני חמש שנים, מבעלי המפעל "שחם" שפעל בין גבעת עדה לקיי-בוץ רגבים במשך שנים רבות והיה מתומכיו הנלהבים של בית הילדים.

עקיבא יחיאל, בן 56, נשוי ואב לשלושה (בני 28, 25 ו-18), מנהל את הכפר בשנתיים וחצי האחרונות, ומתגורר, כמו הורי המשפחותונים, במקום. הוא בעל רקע של 17 שנה בתחום החינוך, תואר ראשון בחינוך ומתחיל ללמוד לתואר שני השנה, ובעל הסמכה של מנהל פנימייה. "התחלתי בעבודה בפנימיות 'חסות הנוער' של מערכת הרווחה, המיועדות לנוער עובר חוק", הוא מספר. "ב-2006 הפכנו, אשתי ואני, להיות זוג הורי בית בכפר הנוער הדסים, אחרי שהגענו להחלטה לנהל משפחתון. שם הצטרפתי לארגון של 'המפעל להכשרת ילדי ישראל', מאז ועד היום אני במערכת הזאת ועשיתי בה מספר תפקידים: מחנך כיתה, רכז משפחותונים, מנהל משפחותונים, והיום מנהל כפר. אני אמון ואחראי על כל מה שקורה בכפר, עד רמת השומר בשער".

המפעל להכשרת ילדי ישראל אחראי על למעלה מ-900 ילדים ברחבי הארץ, חלקם בכפרי ילדים כמו נווה אלישע וחלקם במסגרות עצמאיות או במסגרות שנכללות בתוך כפרי נוער. המטרה: לחנך ולשקם ילדים בסיכון שחלקם מגיעים ממשפחות קשות יום או שהופנו מלשכות רווחה. טווח הגילאים רחב: מגיל הגן עד כיתה יב'.

"אנחנו עובדים במסגרת קצת שונה, במודל משפחתי", מתאר עקיבא את השיטה. "זוג נשוי יחד עם ילדיו הביולוגיים מהווים תא משפחתי שבו הם אמורים לתת מודל להתנהלות של משפחה תקינה ל-12 ילדים המתחנכים במשפחתון והופכים להיות מעין זוג הורים נוסף לילדי המשפחתון, ועם זאת, אנחנו מקפידים שלא לכלכל את הילדים ואת ההורים. הורי המשפחתון לא לוקחים את מקום ההורים הביולוגיים בשום אופן. אנחנו רוצים להנחיל לילדים מודל למשפחה נורמטיבית, בכל הרמות. הילדים רואים, למשל, אם בני הזוג מדברים בכבוד אחד אל השני ויודעים לנהל את המשפחתון בצורה נעימה וללא כעסים, איך הזוג דואג לילדיו הביולוגיים ועד כמה הזוג נותן מענה מקסימלי לילדי המשפחתון. השאיפה שלנו היא למצוא את הזוג הנכון, שיוודע לתת ערכים, גבולות, חינוך, ובעיקר חום ואהבה, להכביל מההורים הביולוגיים שמאוד עסוקים בחיי היומיום, למשל, וקשה להם לנהל את המשפחה שלהם. אם המודל נכון וטוב, הילדים שואפים לחקות אותו.

הורי הבית גרים בסמוך למשפחתון, ב"יחידת הורים" נפרדת קטנה ודלת מקשרת בינם לבין המשפחתון. את מרבית זמנם הם מבלים במשפחתון עם הילדים, ואוכלים ביחד, מבשלים ביחד, עושים הכל ביחד.

27.31x17.38	3/3	58	עמוד	כל זכרון	31/08/2018	65047287-9
נימיותצעירים בטיכון - רק בהקשר לכפרי נוער ופנימיו - 41340						

מקבלים עזרה מקהילה תומכת ומתנדבת. עקיבא יחיאל

משרד החינוך הם יוצאים הביתה. אנחנו ערוכים לתת מענה לכל ילד ומשפחה שנקלעו למצב שבו הם לא יכולים לצאת הביתה, שהילד יישאר בכפר או אצל משפחה מלווה, אבל חלק מתפקידנו הוא גם ליצור קשר טוב ונכון בין ההורה לילד.

על התהליכים שעוברים ילדים בכפר הוא מספר: "יש מקרים שילד מגיע לכאן כשהוא לא הולך לבית ספר ואחרי שבמסגרות חינוכיות התייאשו ממנו, ולאט לאט הוא הופך פה לספור הצלחה, מבין איך להתנהג טוב יותר ומכבדים את עצמו לתלם. מרבית הילדים שמגיעים אלינו מגיעים עם חסכים רגשיים ואישיים על כל ההיבטים ועושים פה דרך מדהימה. יש ילדים שמגיעים חסרי אמון במבוגרים, מפחדים ולא מוכנים לשתף פעולה, ופתאום נפתחים ורואים את עצמם במקום אחר לגמרי. לדוגמה, ילדה לאם חד הורית שהצטרפה אלינו לפני שנה ולפני שבאה סבלה מחרמות גדולים ולא ידעה להביע את עצמה. היא הייתה מנוודה, לא היו לה חברות, והגיעה לפה עם חששות נוראיים. היא עברה תהליך מדהים בתוך שנה והיא היום אחת מהמוכילות במשפחתון שלה. היא הייתה שותפה לקליפ שירה, כתבה על עצמה סיפור, וההתפתחות שלה כל כך הדהימה את אמה שבמהלך השנה האחרונה היא שלחה גם את בנה לכאן."

אתם מחפשים עוד משפחות לתפקיד של הורי בית?

"לשנה הזאת אנחנו לא מחפשים משפחות, אבל לשנה הבאה בהחלט כן. כל משפחה שיש לה לב גדול ורחב, שיש להורים רקע (לא בהכרח פורמלי-אקדמי) בחינוך ילדים, והם אנשים טובים שיכולים להיות מודל טוב לילדים - אלה ההורים שאותם אנחנו מחפשים. את השאר אנחנו נעניק פה. אנחנו נותנים המון ליווי והכשרות להורי בית. נקודת הפתיחה הטובה ביותר לזוג כזה היא להיות אנשים ערכיים."

לחיי הילדים, היא אירועי הכר מצווה ובת מצוה וזה שמארגן הכפר עבורם, אירועים שקיבלו אופי שונה לגמרי ורמה אחרת בזכות עזרת הקהילה. "כר מצווה לחמישה ילדים יכולה להגיע לעלות גבוהה מאוד. אנחנו מצליחים לארגן להם אירוע ברמה גבוהה בזכות הקהילה בבנימינה, גבעת עדה ובאזור, אשר מתגייסת בהתנדבות ובחינם כדי לעזור לנו לעשות לילדים אירוע בר או בת מצווה איכותי שלא יחסר בו דבר. פורום הנשים מהקהילה דואגות לכך שהמתנדבים מספקים בגדים, תכשיטים, תספורות, אולם, אוכל, הכל בתרומות. פעם בשנה אנחנו עושים את זה. אירוע הבר/בת מצווה האחרון היה לחמישה ילדים באולם האירועים White בפרדס חנה, ולפניו היה אירוע דומה בקיסריה."

דוגמא נוספת ל"אקסטרה" היא הקייטנות. "אנחנו לא חוסכים בדבר והילדים מקבלים קייטנה ברמה גבוהה", מספר עקיבא יחיאל. "עם זאת, כחלק מהקשר שנשמר בין הילדים למשפחותיהם הביולוגיות, בחגים ובחופשות

בכפר ומשקיעים הרבה מאוד משאבים, מחשבה וכסף כדי לתת לילדים את הטוב ביותר שאפשר. אנחנו רוצים שהילדים שלנו יהיו שווים לילדים שמתגוררים בבנימינה וגבעת עדה, ושלא יהיה הבדל ביניהם."

אלו היו שנתיים וחצי עמוסות מאוד עבור עקיבא, שעשה מהפכה של ממש במקום. "אני קורא לכפר הזה כפר מתחדש", הוא מתאר. "זה היה מקום לתפארת לאורך השנים, התנהל למופת והייתה בו תפוסה מלאה של 82 ילדים, אך כשהגעתי לכאן לפני שנתיים וחצי, כממלא מקום, היו פה 57 ילדים והכפר היה בתקופה של משבר כללי והידרדרות במצבו. היה צריך לעשות מעשה ולחזק אותו. אחת המסקנות שלי הייתה שצריך להפוך פה כל אבן, ותוך שנתיים בנינו פה כפר חדש לגמרי. גייסנו אנשי צוות חדשים, וכיום מתוך 22 אנשי הצוות רק ארבעה הם ותיקים. גם מרבית הילדים חדשים. זאת הייתה משימה לא קלה, שכללה יצירת קשרים טובים עם אגף החינוך במועצה המיקומית. דלתה של מועצת בנימינה גבעת עדה פתוחה אלינו תמיד, וכך גם דלתותיהם של בתי הספר בסביבה. אחד הדברים שאנחנו מתגאים בו יותר מכל הוא פתיחת השערים לקהילה המקומית. הרבה אנשים הגיעו, אמרו לי 'אנחנו גרים בבנימינה וגבעת עדה שנים רבות וזו הפעם הראשונה שאנחנו נכנסים בשערי הכפר ויודעים מה קורה כאן'. כך התחברנו למשפחות מלוות מהקהילה, שאחת לשבוע לוקחות ילד לאירוח ולהענקת חוויה שונה מחיי היומיום בכפר. נכנסו גם מתנדבים נוספים לכפר, שנרתעים עזרה בתחומים שונים, וגם חונכים מבית ספר אורט השומרון. כמו כן, גייסנו מספר נשים מהקהילה ויחד איתן התחלנו לבנות מהלך שבו אנחנו מחפשים 'אקסטרות' מעבר לתקציב שאנחנו מקבלים ממשרד החינוך."

דוגמא לאקסטרה כזאת, שמשמעותית מאוד

היחידה שלהם משמשת בעיקר לשינה. המשפחתון הוא בית יפה ומאובזר לכל דבר ועניין. סלון, מטבח, חדרי שינה, מקלחת-שירותים, חצר קטנה במרבית המשפחתונים, חדר מחשבים. כרגע יש כאן חמישה משפחתונים, והצפי שלנו הוא להגיע לשבעה."

מה טווח הגילאים של הילדים בכפר כיום? "השנה הילד הצעיר ביותר בכפר הוא בכיתה א', אבל יש פה ילדים גדולים שהתחנכו פה מאז הגן. הילדים לומדים ב-16 בתי ספר שונים בסביבה: חלקם באורט השומרון, חלקם באלו"ני יצחק, בית הספר גבע בגבעת עדה, הנדיב בזכרון יעקב, ועוד בתי ספר קרובים כמו קציר ואור עקיבא. אנחנו מתאימים את המסגרת לילד, וחלק מהילדים בחינוך מיוחד לפי אפיון ההשמה שלהם. מרבית הילדים מגיעים לכאן דרך לשכות רווחה, לאחר ועדת תכנון טיפול שקובעת שהם זקוקים למסגרת חוץ ביתית. ברוב המקרים זה בהסכמת ההורים, ובחלק קטן מאוד בצווי בית משפט. בנוסף לפעילות המשפחתון, נותנים בכפר שירותים גלויים: מגוון חוגים, הכי וונה בבתי הספר, שירותי עזר. צוות המקום כולל מנהל, מזכירה, אחות, אם בית מרכזת (מנהלית), רכז חינוך שמתעסק בחוגים, חינוך מול בתי הספר, העשרות ושעות פנאי, רכות פדגוגית שאחראית על נושא הלמידה. 6-7 מורים מגיעים לכפר לתת שיעורי עזר בהתנדבות או בשכר. יש שש עובדות סוציאליות, פסיכולוגית מתמחה, פסיכיאטר מגיע לביקורת, מטפלים רגשיים, מטפלים בהבעה, אמנות, בעלי חיים, תרפיה בטבע. שבע צעירות בשנת שירות יכולו השנה לעזור לנו בעבודת הכפר. יש טבח ועובד אחזקה. מעבר למה שאנחנו נותנים לילדים ברמה האישית וברמת ההנאות הקטנות, יש השקעה מאוד גדולה בתכניות חינוך וטיפול. אנחנו ערוכים לתת מענה רגשי ולימודי לכל ילד